

PARINȚI ȘI SCRITORI
BISERICEȘTI

23

SFÎNTUL IOAN
GURĂ DE AUR

SCRIERI
PARTEA A TREIA

CUPRINSUL

Cuvînt înainte	5
Introducere	9
Omilia I.....	15
Omilia a II-a (la Matei 1,1 - Despre folosul studierii Sfințelor Scripturi)	27
Omilia a III-a (la Matei 1,1 - Despre smerenie).....	37
Omilia a IV-a (la Matei 1,17 - Omul credincios trebuie să aibă o viață curată)	46
Omilia a V-a (la Matei 1, 22-23 - Nu trebuie să ne gîndim că ne poate ajuta virtutea altora, ci noi înșine să ducem o viață virtuoasă; împotriva cămătarilor)	66
Omilia a VI-a (la Matei 2, 1-2 - Plîsul după voia lui Dumnezeu pricinuieste mare bucurie și folos; mare rău este rîsul; trebuie să fugim de teatre).....	76
Omilia a VII-a (la Matei 2, 1-5 - Cei ce se împărtășesc cu nevrednicie se vatămă pe ei înșiși; despre milostenie; să fugim de sminteli).....	90
Omilia a VIII-a (la Matei 2,11 - Despre viața monahilor)	101
Omilia a IX-a (la Matei 2,16 - Împotriva bogaților și a iubitorilor de argint)	109
Omilia a X-a (la Matei 3, 1-2 - A te pocăi înseamnă a săvîrși fapte contrare păcatelor pe care le-ai făcut; și despre stăruința în rugăciune)	120
Omilia a XI-a (la Matei 3,7 - Despre judecată)	131
Omilia a XII-a (la Matei 3,13 - Creștinul care nu duce o viață foarte bună se pedepsește mai aspru).....	145
Omilia a XIII-a (la Matei 4,1 - Nu trebuie să căutăm la fața oamenilor cînd ne sfătuiesc, ci să punem la încercare cuvintele celor ce ne vorbesc; despre înviere, despre împărăția cerurilor și despre pedeapsă)	153
Omilia a XIV-a (la Matei 4,12 - Trebuie să avem totdeauna în minte păcatele noastre și să-L rugăm pe Dumnezeu pentru ele; despre judecata viitoare)	164

Omilia a XV-a (la Matei 5,1-3 - Dacă sîntem virtuoși sîntem admirați chiar de vrăjmașii noștri)	173
Omilia a XVI-a (la Matei 5,17 - Despre Botez)	195
Omilia a XVII-a (la Matei 5, 27-28 - Despre a nu te jura)	218
Omilia a XVIII-a (la Matei 5, 38,40 - Despre a nu aștepta să fim sa- lutați, ci de a face noi întii aceasta; despre smerenie)	232
Omilia a XIX-a (la Matei 6,1 - Despre a nu blestema pe dușmani și despre a sta cu frică, cu respect și în tăcere în biserică)	244
Omilia a XX-a (la Matei 6,16 - Împotriva iubitorilor de argint)	261
Omilia a XXI-a (la Matei 6,24 - Dacă te lași de lăcomie poți ajunge iute milostiv)	272
Omilia a XXII-a (la Matei 7, 22-30 - Trebuie să alegem binele. Dum- nezeu săvîrșește totul. Să cerem lui Dumnezeu neconținut și stăru- itor cele duhovnicești)	280
Omilia a XXIII-a (la Matei 7,1 - Este mai rău să pierzi împărăția cerurilor decît să fii pedepsit cu chinurile iadului. Viața virtuoasă dă strălucirea, nu bogăția și puterea)	292
Omilia a XXIV-a (la Matei 7,21 - Cel virtuos nu poate fi întinat de nimeni, dar cel vicios de toți se teme și tremură)	310
Omilia a XXV-a (la Matei 7,28 - Trebuie să mulțumim totdeauna lui Dumnezeu. Dacă nu te depărtezi de grijile lumesti, nu te poți cu- noaște pe tine însuși)	319
Omilia a XXVI-a (la Matei 8, 5-7 - Cel ce stă nu trebuie să se încrea- dă pînă la sfîrșit și nici cel căzut să nu se descurajeze)	328
Omilia a XXVII-a (la Matei 8,14 - Oamenii care trăiesc în desfătări și cei cu putere nu se deosebesc întru nimic de morți)	343
Omilia a XXVIII-a (la Matei 8, 23-24 - Împotriva zgîrciților)	352
Omilia a XXIX-a (la Matei 9, 1-2 - Nu trebuie să sfătuim cu minie, ci cu blîndețe pe cei ce au o părere greșită despre Dumnezeu)	362
Omilia a XXX-a (la Matei 9,9 - Cel ce vrea să îndrepte pe cineva pe calea virtuții trebuie să-l sfătuiască să săvîrșească mai întii virtuțile mici. Tot așa trebuie să facă și cu femeile cele iubitoare de podoabe)	368
Omilia a XXXI-a (la Matei 9,18 - Nu trebuie să plîngem pe cei morți)	380
Omilia a XXXII-a (la Matei 9,22,27 - În biserică preotul ține locul apostolilor. Trebuie să căutăm să săvîrșim fapte de virtute mai mult decît să umblăm după minuni, că mai mare lucru este să ai o viață virtuoasă decît facerea de minuni)	390

Omilia a XXXIII-a (la Matei 10,16 - Trebuie să răbdăm orice ispită, luînd ca pildă răbdarea lui Iov).....	406
Omilia a XXXIV-a (la Matei 10,23 - Trebuie neapărat să se strice trupurile noastre; dacă nu s-ar întîmpla aceasta, s-ar petrece multe lucruri nepotrivite)	420
Omilia a XXXV-a (la Matei 10,34 - Despre milostenie și mila de nevoiași).....	430
Omilia a XXXVI-a (la Matei 11,1 - Despre iad)	442
Omilia a XXXVII-a (la Matei 11, 7-9 - Nu trebuie să ne ducem la teatrele cele rele; astfel de teatre îi fac pe oameni să săvîrșească multe fapte nechibzuite)	451
Omilia a XXXVIII-a (la Matei 11, 25-26 - Jugul dreptății este ușor și duce la mîntuire, pe cînd jugul păcatului, pe lîngă faptul că este greu, ne și pierde)	465
Omilia a XXXIX-a (la Matei 12,1 - Să sărbătorim în chip adevărat Domnului, îndepărtîndu-ne de orice păcat și săvîrșind dumnezeieștile virtuți)	474
Omilia a XL-a (la Matei 12, 9-10 - Despre invidie. Cuvînt foarte folositor)	482
Omilia a XLI-a (la Matei 12, 25-26 - Trebuie să facem fapte potrivnice păcatelor de vrem să fim învredniciți de împărăția cerurilor) ...	491
Omilia a XLII-a (la Matei 12,33 - Despre lăcomie și nedreptate. Cel ce face nedreptate este mai păgubit decît cel nedreptățit)	500
Omilia a XLIII-a (la Matei 12, 38-39 - Nu trebuie să ne pierdem curajul și să ne neliniștim privind la trîndăvia altora; gîndul acesta este fără de folos)	508
Omilia a XLIV-a (la Matei 12, 46-48 - Nu este de ajuns o singură virtute pentru mîntuire, ci trebuie să căutăm să le săvîrșim pe toate cu toată rîvna)	519
Omilia a XLV-a (la Matei 13, 10-11 - Dumnezeu ne-a dat porunci foarte drepte. În locul marilor bunătăți pe care ni le dă trebuie să dăm celor nevoiași după putere chiar neînsemnate bunătăți)	530
Omilia a XLVI-a (la Matei 13, 24-30 - Despre apostoli și despre toți sfinții. Ei au strălucit mai mult prin viața și virtutea lor și prin harisme. Cele mai bune virtuți sînt dragostea și milostenia; ele biruie fecioria)	536
Omilia a XLVII-a (la Matei 13, 34-35 - Acuzare celor ce nu citesc Sfintele Scripturi. Care sînt virtuțile mădularilor; în care vorbește	

și despre Matei și despre iubitorul de argint. Ce fel este cel sărac de bună voie)	545
Omilia a XLVIII-a (la Matei 13,53 - Despre cinstitul cap al Sfântului Ioan Botezătorul. Despre îndrăzneala femeiască și despre femeile desfrinate și despre dansul drăcesc)	553
Omilia a XLIX-a (la Matei 14,13 - Averiile sînt o meserie mai folosită decît toate celelalte meserii, al căror dascăl este Hristos; meseriile cele nefolositoare nici nu pot fi numite meserii. Învinuire adusă tinerilor care poartă încălțăminte înfrumusețată cu podoabe) .	566
Omilia a L-a (la Matei 14, 23-24 - Trebuie să ne apropiem de preot ca de Hristos, că El săvîrșește și acum Taina Sfintei Împărtășanii. Mai mare este milostenia decît jertfa. Trebuie să se săvîrșească întîi milostenia și numai după aceea să afierosim bisericii vase sfinte de mare preț)	578
Omilia a LI-a (la Matei 15, 1-2 - Nu folosește la nimic dacă, apropiindu-ne de Hristos, ne curățim mîinile și hainele, dar nu avem curate gura și limba de orice cuvînt murdar. Și despre a ne ruga cu bunăcuviință, și nu cu gura plină de blesteme)	587
Omilia a LII-a (la Matei 15, 21-22 - Despre milostenie. Milostenia este mai mare decît toate meseriile; fără milostenie toate se duc și se pierd)	599
Omilia a LIII-a (la Matei 15,32 - Viața e împletită din clipe plăcute și triste și nu poate fi om care să fie fără dureri și bucurii. Nimic nu ne poate mîngîia la plecarea noastră din această viață ca o conștiință bună	610
Omilia a LIV-a (la Matei 16,13 - Despre rușinea de a mărturisi cinstita cruce. Despre premiile date de împăratul pămîntesc și Împăratul ceresc. Ce fel sînt premiile pentru cei ce fac milostenie)	621
Omilia a LV-a (la Matei 16,24 - Despre monahi, că sînt vrednici de laudă dacă socotesc timpul de acum timp de jale)	633
Omilia a LVI-a (la Matei 16,28 - Despre judecata din urmă; atunci dregătoriile dispar. Învinuirea cămătarilor și sfătuire pentru a face mai degrabă milostenie)	645
Omilia a LVII-a (la Matei 17,10 - Despre post și rugăciune și împotriva celor ce trăiesc în desfătări și se îmbată)	659
Omilia a LVIII-a (la Matei 17, 22-23 - Despre mîndrie și despre a nu ne lăuda cu strămoșii. Numai acela e nobil, care are sufletul curat.	

În această parte și despre a nu te bucura împreună cu cei cărora le merg toate din plin)	671
Omilia a LIX-a (la Matei 18,7 - Trebuie să întindem mână de ajutor celor ce se găsesc jos; mai ales celor din casa noastră; că nu ne e de ajuns pentru mîntuire numai virtutea noastră. În acest cuvînt și despre purtarea de grijă de suflet)	682
Omilia a LX-a (la Matei 18,15 - Despre dragoste. Sîntem uniți unii cu alții mai mult pentru pricini lumești decît pentru dragostea de Hristos; de aceea și dragostea dintre noi se spulberă repede, pe cînd dragostea care are temei pe Hristos rămîne veșnică)	697
Omilia a LXI-a (la Matei 18, 21-22 - Să nu purtăm ură celor care ne ocărăsc, celor care ne calomniază și ne fac rău, ci să îndurăm cu curaj; ba, mai mult, să ne rugăm pentru ei)	704
Omilia a LXII-a (la Matei 19,1 - Despre blîndețea lui David și rău- tatea lui Saul. Sfătuire pentru a ne însuși blîndețea și a ne depărta de răutate)	715
Omilia a LXIII-a (la Matei 19,16 - Despre iubirea de argint. Cei cu- prinși de această patimă sînt atît de înnebuniți că vor să fie aur și marea și pămîntul)	726
Omilia a LXIV-a (la Matei 19,27 - Dacă ne lipsește o singură virtute, vor veni peste noi multe rele și vom fi lipsiți și de împărăția ceru- rilor. Despre milostenie. Despre a nu osîndi, nici a imita pe cei ce fac fărădelege, ci pe cei care săvîrșesc fapte bune)	735
Omilia a LXV-a (la Matei 20, 17-19 - Despre smerenie și împotriva celor mîndri)	747
Omilia a LXVI-a (la Matei 20, 29-30 - Despre milostenie. Trebuie să facem milostenie înainte de a plăti impozitele, pentru că Dumnezeu ne-a dăruit multe și ne va mai dăruia)	762
Omilia a LXVII-a (la Matei 21, 12-13 - Despre pocăință. Cei păcătoși să nu-și piardă nădejdea, iar cei ce stau să nu dormiteze)	769
Omilia a LXVIII-a (la Matei 21, 33-42 - Despre monahi. Viața lor pare împovărătoare, dar e mai dulce decît viața care pare plăcută și lesnicioasă)	780
Omilia a LXIX-a (la Matei 22, 1-14 - Despre judecată, despre a ne îngriji de minte și de suflet și a disprețui cele trupești. E cu nepu- tință să-ți împodobești și trupul și în același timp să-ți împodobești și sufletul și mintea)	791
Omilia a LXX-a (la Matei 22,15 - Despre monahi. Monahii sînt mai	

- încercați decît cei înarmați cu sulite. Despre cei ce petrec și se desfătează și despre cei ce nu petrec și nici nu se desfătează; și de unde își adună și unii și alții cele ce pun pe mesele lor) 801
- Omilia a LXXI-a (la Matei 22, 34-36 - Despre cei care umblă după slava deșartă și mai ales despre cei care fac milostenie pentru a fi văzuți) 811
- Omilia a LXXII-a (la Matei 23, 1-3 - Despre monahi. Monahii mai cu seamă practică smerenia. Trebuie ca noi să ne ducem mai des la locuințele acestor sfinți, ca să ne curățim multele noastre pete sufletești) 819
- Omilia a LXXIII-a (la Matei 23, 14 - Despre cei care se împodobesc; unii ca aceștia se aseamănă cu mormintele. Mustrare celor care se uită după femei frumoase și mai cu seamă în biserică. Aici și despre cum trebuie să ne căsătorim) 828
- Omilia a LXXIV-a (la Matei 23, 29-30 - Cînd ni se îmbolnăvește sufletul trebuie să mergem la doctorii sufletești ca să fim povățuiți de ei. Tot aici și despre vameși) 837
- Omilia a LXXV-a (la Matei 24, 1-2 - Să nu cercetezi de unde vine bogăția și sărăcia. Despre cei ce spun că în viața omului este hotărîtor ceasul nașterii și că toate se petrec la întîmplare) 848
- Omilia a LXXVI-a (la Matei 24, 17-18 - Despre acea înfricoșătoare zi. Mulți, din pricină că nu s-au ostenit și n-au asudat puțin, vor fi lipsiți de slava și de bunătățile lui Dumnezeu) 860
- Omilia a LXXVII-a (la Matei 24, 32-33 - Despre milostenie. Trebuie să fim iconomi ai lui Dumnezeu; să nu risipim averea în cheltuieli zadarnice, fie că o avem de la părinți, fie că am cîștigat-o prin munca noastră. Tot aici și despre a nu bate pe săraci) 871
- Omilia a LXXVIII-a (la Matei 25, 1-30 - Despre dragostea de aproape. Tot aici despre blîndețe și bunătate, despre a nu ocări și blestema. Dacă ocărîm și blestemăm, ajungem gură a diavolului; dacă sîntem blînzi și buni, gură a lui Hristos) 885
- Omilia a LXXIX-a (la Matei 25, 31-36 - Despre dorința de răzbunare. Orice-ar fi, trebuie să suferim toate cele cîte vin peste noi. Se cuvine să luăm parte la durerile celor pedepsiți de Dumnezeu sau pedepsiți în alt chip) 895
- Omilia a LXXX-a (la Matei 26, 6-7 - Despre iubirea de arginți; această cumplită boală se naște din pricina trîndăviei. Orice păcat își are obîrșia în iubirea de argint. Tot aici și sfătuire către săraci) ... 905

Omilia a LXXXI-a (la Matei 26, 17-18 - Împotriva iubitorilor de arginți și a zgîrciților. Mai răi decît îndrăciții sînt iubitorii de arginți. Viața de aici se aseamănă unei mări)	916
Omilia a LXXXII-a (la Matei 26, 26-28 - Despre împărtășirea cu Sfintele Taine și despre preoți. Și acum prin Sfintele Taine Hristos actualizează masa de la Cina cea de Taină. Tot aici și despre preoții care cunosc păcatele cuiva și nu-l opresc de a se împărtăși; din mîinile lor se va cere sîngele lui Hristos)	926
Omilia a LXXXIII-a (la Matei 26, 36-38 - Împotriva iubitorilor de argint și a lacomilor. Cu cît adună mai mult cu atît mai mult suferă)	938
Omilia a LXXXIV-a (la Matei 26, 51-54 - Despre răbdare și minie; cel invins cînd este batjocorit, acela mai cu seamă învinge. Tot aici și despre Iosif și egipteanca)	947
Omilia a LXXXV-a (la Matei 26, 67-68 - Cei care dau milostenie din averile dobîndite prin jaf și lăcomie, ar face mai bine să nu dea milostenie decît să hrănească pe Hristos din niște averi ca acestea. Tot aici și împotriva episcopilor care se prefac în perceptori și neglijează din pricina aceasta Biserica)	956
Omilia a LXXXVI-a (la Matei 27, 11-12 - Diavolul începe de la păcate mici și așa îl duce pe om la păcate mari, apoi în iad; așa au pătît Cain și Saul)	964
Omilia a LXXXVII-a (la Matei 27, 27-29 - Despre bunătatea și blîndețea lui Hristos; că a suferit totul în tăcere și că trebuie și noi să-L imităm. Tot aici și împotriva celor ce ocărăsc și se minie)	973
Omilia a LXXXVIII-a (la Matei 27, 45-48 - Despre milostenie. Trebuie să vorbim în fiecare zi de milostenie, pînă ce o săvîrșim. Tot aici și muștrare, că prin cuvintele și faptele noastre necurate am prefăcut biserica în grajd pentru măgari și cămile)	981
Omilia a LXXXIX-a (la Matei 27, 62-64 - Despre femeile care poartă podoabe de aur și se împodobesc. Cuvînt foarte frumos)	990
Omilia a XC-a (la Matei 28, 11-14 - Nimic greu nu ne poruncește Hristos. Despre iubirea de argint și sărăcie. Tot aici și despre cei ce strălucesc în sărăcia lor, imagine a vieții îngerești)	999
Indice scripturistic	1007
Indice real și onomastic	1023
Cuprinsul	1045